

Globālie reģionālie un nacionālie neatkarīgie monitoringa mehānismi

To loma un nozīmīgums

Dr Silvia Casale

12.11.2014

Neatkarīgie preventīvie mehānismi (NPM)

- Dažādi neatkarīgie monitoringa mehānismi katrā līmenī
- Tikai 3 ar noteiktiem preventīviem uzdevumiem, kas balstās uz līgumiem

SPT (spīdzināšanas novēršanas apakškomiteja) globālā līmenī

CPT reģionālā līmenī

NPMs vietējā līmenī

Dalīta loma

- Monitorings visās vietās, kur cilvēkiem ir vai var būt atņemta brīvība
- Līgumos balstīta vara veikt vizītes
- Rekomendāciju sniegšana situācijas uzlabošanai
- Sadarbība ar līguma dalībvalstu [iestādēm](#)
- Sadarbība ar citām monitoringa iestādēm

Nozīmīgums

- Vizītes sniedz empīrisko pamatu rekomendācijām
- Neatkarīgs monitorings mazaizsargātām grupām sniedz aizsardzību pret sliktu izturēšanos pirms tā pāraug spīdināšanā
- Kopā struktūras veido nozīmīgu preventīvās aizsardzības tīklu

Attīstība Eiropā

- 74 OPCAT dalībvalstis, no kurām puse ir no Eiropas
37 Eiropā ir Eiropas Padomes dalībvalstis
+ vēl 2 Eiropā ir EDSO dalībvalstis
- 60 nozīmētie NPM locekļi no OPCAT, no kuriem vairāk nekā puse ir no Eiropas
36 NPM locekļi ir Eiropas Padomes valstis
+ vēl 2 Eiropā ir EDSO dalībvalstis

Strādājot kopā

- Koordinējošs darbs
- Pārklājas, bet nedublējas
- Balstās uz / pastiprina citu iestāžu darbu
- Novērst nepilnības
- Sekot rekomendācijām
- Attīstīt standartus
- Iedrošināt labo praksi

Dalītie mērķi

- Identificēt sistēmas nepilnības
- Ieteikt uzlabojumus
- Monitorēt uzlabojumu ieviešanu
- Attīstīt standartus dažādiem uzstādījumiem un **gala rezultātā**
- **Novērst spīdzināšanu un sliktu izturēšanos**

Daži NPM modeļi

- Valsts cilvēktiesību institūcija (ieskaitot Tiesībsarga biroju, sabiedrisko aizstāvi), pieņemot NPM lomu un pielāgojoties NPM uzdevumu izpildīšanai
- Valsts cilvēktiesību institūcija ieņem NPM lomu, formāli iesaistot pilsoniskās sabiedrības organizācijas
- Jauna iestāde, kas specializējas spīdzināšanas novēršanā
- Vairākas iestādes, kas kalpo NPM mērķim

Sūdzību izskatīšana

- Pienākums pieņemt visa veida sūdzības
- Sūdzību izskatīšana, kas neattiecas uz slikto izturēšanos
- Lietu izskatīšana un vainīgo vajāšana
- Likumības jautājumu izvērtēšana
- Kompensācijas noteikšana indivīdiem

NPM preventīvās vizītes

- Fokuss uz slikto izturēšanos brīvības atņemšanas vietās
- Sistēmas funkcionēšanas empīriskā pārbaude
- Trūkumu identificēšana
- Ieteikumi sistēmas uzlabošanai
- rekomendācijas tiesību aktu izmaiņām

Dr Silvia Casale

Novēršana caur sūdzībām

Lēmumi par individuālajām sūdzībām

- sūdzību veidu identificēšana
 - sistēmisko trūkumu identificēšana
 - uzlabojumu rekomendācijas
 - sekošana līdz ieviešanai
- sliktās izturēšanās novēršana

Dr Silvia Casale

Tiesībsarga (Ombuda) biroja kā NPM plusi un mīnusi

- Atvieglota komunikācija un savstarpēja bagātināšanās – preventīvs darbs un darbs ar sūdzībām
- Sacenšanās par resursiem - kura loma ir prioritārā?
- Izveidojusies reputācija un uzticamība
- Identitātes apjukums – kā komandu uztver aizturētie un apmeklēto vietu darbinieki?
- Visa veida problēmas vai fokuss uz sliktu izturēšanos?